

Kto by pomyślał, biorąc do rąk pierwszy numer czasopisma „Awazymyz” w 1989 roku, że 25 lat później będziemy świętować jubileusz naszego czasopisma. Tak, to już ćwierć wieku! Wszyscy wiemy, jak wiele się zmieniło przez te lata. Wraz z nami i otaczającym nas światem zmieniał się i nasz periodyk – rozpoczynaliśmy od nieregularnie wydawanego własnym sumptem zeszytu, pisanego najpierw na maszynie, potem na komputerze w całkowicie amatorski sposób. Dziś mamy kwartalnik na wysokim poziomie merytorycznym i edytorskim. Uczyliśmy się pracy wydawniczej z numeru na numer. Zdobywaliśmy autorów i czytelników nie tylko ze środowisk karaïmskich w Polsce, na Litwie i Ukrainie, lecz także naukowych. Dziś „Awazymyz” ma wierne grono odbiorców z niecierpliwością czekających na kolejny numer. To dla nas wielka satysfakcja i zobowiązanie na przyszłość. Dołożymy starań, by w tym jubileuszowym roku łamy „naszego głosu” wypełniały się interesującymi i inspirującymi do dalszych poszukiwań materiałami.

Rozpoczynamy od relacji z Krymu sprzed prawie 200 lat, z czasów, gdy ojczyzna naszych przodków stała się celem wypraw podróżników. Jednym z pierwszych był Karol Kaczkowski, lekarz z Krzemieńca, który pozostawił po sobie interesujący opis Półwyspu i jego mieszkańców, w tym także Karaïmów. Jego postać i poczynione obserwacje przybliżyła nam Anna Sulimowicz.

Zupełnie inną podróż odbył pewien młody Karaïm z Eupatorii, uciekając przed sowieckimi rządami na Krymie. Los zawiódł go do Czechosłowacji, do Pragi, która miała stać się dlań nową „małą ojczyzną”. Jego syn, wybitny czeski pisarz, Michał Ajvaz opowiada o tym profesorowi Petrowi Kalecie.

W latach 30 ubiegłego wieku Aleksander Mardkowicz, karaïmski działacz z Łucka postanowił zebrać i ocalić przed zapomnieniem mądrość minionych pokoleń zawartą w powiedzeniach i przysłowiach. Wydany przez niego w 1935 r. zbiorek *Karaïm i jego życie w przysłowiach ludowych* zainspirował Kamilę Stanek do refleksji nad miejscem i znaczeniem żywiołów ognia i wody w karaïmskim folklorze.

Jaki był stosunek Karaïmów do odradzającego się po I wojnie światowej Państwa Polskiego i jego granic? Mariusz Pawelec przybliżyła nam postawy karaïmskich działaczy w trudnym, a ważnym czasie pierwszych wyborów z 1922 r., gdy ważyły się losy Wileńszczyzny.

Na księgarskich półkach w końcu 2013 roku pojawiło się sporo nowości dotyczących tematyki karaïmskiej. Uwagami o nowych książkach i – co warte odnotowania – czasopismach dzieli się Mariusz Pawelec i Mariola Abkowicz.

Nowości nowościami, ale nie zapominajmy o projektach, które prowadzimy już od dłuższego czasu. Należą do nich te finansowane przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji: *Działalność podstawowa, Cyfrowe archiwum karaïmskie, Działalność Karaïmskiego Zespołu Folklorystycznego „Dostlar”, Publikacja czasopisma „Awazymyz”, Publikacja trzeciego tomu rocznika „Almanach karaïmski”, Publikacja kalendarza karaïmskiego na rok 2014/2015, portal www.karaimi.org, jak i te, dla których wsparcie zapewnia Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego: kolejna edycja projektu *Karaïmskie drogi. Spis podróży III* oraz dwie edycje zadania *Ratunkowe prace konserwatorsko-restauratorskie nad wybranymi karaïmskimi rękopisami i starodrukami*. O ich efektach będziemy sukcesywnie informować na łamach „Awazymyz”.*

Przed nami pracowity rok. Nie zabraknie zupełnie nowych przedsięwzięć. Jakich? Niech to na razie pozostanie tajemnicą. Zdradzimy tylko, że będzie to miało coś wspólnego z zamieszczoną w tym numerze legendą *Laska paschalna*. ■

Spis treści

W mowie przodków

- Płk Szymon Kobecki
Janhy iłba – Z Nowym Rokiem 3
- Szymon Kobecki
Kietiam! – Jadę! 22

Z kart przeszłości

- Anna Sulimowicz
Wyprawa Karola Kaczkowskiego
na Krym 4

Znani i nieznan

- Petr Kaleta
Michał Ajvaz – Mój ojciec
pochodził z Eupatorii 12

Wydarzenia i ludzie

- Mariusz Pawelec
Karaïmi polsko-litewscy wobec
przynależności Wileńszczyzny
w 1922 roku 24

Skarby przeszłości

- Aleksander Mardkowicz
Słowa naszych przodków 15
- Kamila Stanek
Ogień i woda w przysłowiach
karaïmskich 18

Tu i tam

- Mariusz Pawelec
Wokół zagadnień historiografii 27
- Mariola Abkowicz
Nowe publikacje 29

Tradycja i pamięć

- Laska paschalna 30

Co słyhać?

- Wydarzenia i kalendarium 31